

Informace k aktuálním právním otázkám souvisejícím s COVID-19

Jsme v tom s Vámi

Taylor Wessing poskytuje po celém světě svým klientům právní poradenství v souvislosti s aktuální krizí vyvolanou pandemií COVID-19. Taylor Wessing Česká republika je stejně jako naše partnerské kanceláře plně k dispozici a usilovně pomáháme našim klientům překonat tuto nelehkou situaci. Na základě zkušeností získaných v uplynulých dnech jsme pro Vás připravili následující přehled aktuálních otázek, které naši klienti v souvislosti s vydanými opatřeními řeší. Nejen v níže uvedených otázkách jsme Vám nadále k dispozici a věříme, že spolu to zvládneme.

Uzavírání smluv v době karantény

Osoby s podpisovým právem. Kdo může za právnickou osobu jednat, vždy určuje zakladatelské právní jednání, jde o členy statutárního orgánu, případně prokuristy, pokud byla prokura udělena. Ovšem právnickou osobu zastupují rovněž její zaměstnanci, a to v rozsahu odpovídajícím jejich pozici. Podrobnosti je možno stanovit vnitřním předpisem. V současné situaci potřeby větší flexibility doporučujeme zvážit možnost přenosu uzavírání jednodušších smluv na jednotlivé zaměstnance.

Uzavírání smluv na dálku. Písemná forma smlouvy je dodržena i v případě elektronické písemné komunikace, pokud je možno identifikovat jednající (podepisující) osobu. Pokud s tím strany souhlasí, lze tak uzavřít smlouvu i emailem. Za účelem zvýšení jistoty obou stran však doporučujeme použití elektronického podpisu. Ten je třeba vyříditi osobně, avšak poté je již možné dokumenty podepisovat z domova.

Komunikace s úřady

Omezený provoz úřadů. Na základě mimořádného opatření vlády mají od 16. 3. 2020 správní orgány omezený provoz, kdy mají uloženo vyřizovat jen agendy bezpodmínečně nutné pro chod veřejné správy. Dále jim bylo uloženo omezení úředních hodin na pondělí a středu v rozsahu tří hodin v daný den. Dle našich dosavadních zkušeností mají úřady kladný přístup k žádostem o prodloužení lhůty v jednotlivých řízeních. Řada soudů pak odročuje jednání.

Komunikace na dálku. Úřadům bylo dále uloženo komunikovat v co největší míře s veřejností a účastníky řízení elektronicky. Doporučujeme tak v nejvyšší míře využívat datovou schránku, která zároveň umožňuje identifikaci osoby činící podání. V této souvislosti upozorňujeme také na usnesení vlády ze dne 23. 3. 2020, dle kterého je dodávání dokumentů do datové schránky jiné soukromé osoby bezplatné.

Problémy v dodavatelsko-odběratelském řetězci

Revize smluvních ujednání. Doporučujeme provést kontrolu veškerých smluv uzavřených s dodavatelem či odběratelem za účelem zjištění, zda neobsahují ujednání, která se týkají vyšší moci či podstatné změny okolností, a jim obdobná ujednání. V případě obtíží s plněním dodávek doporučujeme se dohodnout s obchodními partnery individuálně.

Nemožnost plnění. Pokud v důsledku pandemie nebo s tím spojených opatření není možné závazek splnit, závazek zaniká. Pouhé ztížení podmínek, zvýšení nákladů, prodlení či nutnost pomoci jiné osoby však nevedou k zániku závazku.

Podstatná změna okolností. V případě podstatné změny okolností, kterou nebylo možno předpokládat, která nastala po uzavření smlouvy a v jejímž důsledku nastala hrubá nerovnováha mezi stranami, je možné požadovat jednání o změně smlouvy. Je třeba ale upozornit na poměrně běžné ujednání o převzetí nebezpečí změny okolností, které vylučuje možnost domáhat se jednání o změně smlouvy.

Vyšší moc. V případě zásahu vyšší moci, jakým může být například pandemie, nevzniká povinnost hradit škodu vzniklou porušením smluvní povinnosti. Zda se v daném případě jedná o zásah vyšší moci, je třeba vždy posoudit individuálně.

Odstoupení od smlouvy. V případě, že smluvní partner poruší smlouvu podstatným způsobem, vzniká právo od smlouvy odstoupit. Podstatné je takové porušení smlouvy, kvůli kterému by nedošlo k uzavření smlouvy, kdyby smluvní strana takové porušení předvíдалa. V případě nepodstatného porušení smlouvy je třeba druhé straně poskytnout před odstoupením dodatečnou lhůtu ke splnění závazku.

Nájmy. S ohledem na uzavření řady obchodů vyvstává zejména otázka placení nájemného. Nájemní smlouvy bývají v obchodních vztazích poměrně podrobné a ve většině případů obsahují odlišnou úpravu výše uvedených institutů; proto zde platí dvojnásobně, že je třeba provést zejména kontrolu těchto smluv. V zásadě však platí, že nelze pouze s odkazem na podstatnou změnu okolností bez dalšího zastavit platby nájemného. Nájemní smlouvy je třeba dále zkontrolovat i s ohledem na to, zda neobsahují ustanovení o slevě na nájemném či výpovědi smlouvy, k nimž by v současnosti nastalé okolnosti opravňovaly.

Nedostatek financí

Dohoda s obchodními partnery. V případě platební neschopnosti, prodlení s úhradami od odběratelů či jiných finančních potíží je třeba zvážit možnosti dohody s obchodními partnery na oddálení splatnosti závazků. K tomuto je možno užít řadu institutů, ať už změnu splatnosti faktur, individuální ujednání o splátkách či poskytnutí různých forem zajištění.

Státní podpora. Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou spustilo úvěrový program COVID. Tento bezúročný úvěr slouží k financování provozních nákladů ve výši od 500 tisíc Kč do 15 milionů Kč. Ke dni 20. 3. 2020 byl příjem žádostí pozastaven. Dále Ministerstvo průmyslu a obchodu vypsalo podpůrný úvěrový program COVID2, který žadatelům umožní čerpat státem zaručený a dotovaný úvěr i od komerčních bank za obdobných podmínek.

Úlevy v daňové oblasti. Liberační balíček I: Rozhodnutím ministryně financí byly hromadně prominuty sankce za opožděné podání daňového přiznání k dani z příjmů a opožděnou úhradu této daně, bude-li daňové přiznání podáno a daň zaplacená do 1. 7. 2020, a to bez nutnosti prokazovat důvody související s COVID-19. Ministryně financí dále rozhodla o plošném prominutí některých správních poplatků, např. poplatku za podání individuální žádosti o povolení posečkáni úhrady daně nebo rozložení její úhrady na splátky, bude-li žádost podána do konce července roku 2020. Též byly plošně prominuty některé pokuty za opožděné podání kontrolního hlášení; ve vztahu k ostatním pokutám za nepodání kontrolního hlášení vydalo Generální finanční ředitelství pokyn, na jehož základě je možno tyto z důvodů spojených s COVID-19 prominout. O prominutí těchto ostatních pokut je však třeba individuálně zažádat.

Liberační balíček II: Rozhodnutím ministryně financí dále dojde v některých případech k hromadnému prominutí sankcí za opožděné podání daňového přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí a opožděnou úhradu této daně, bude-li daňové přiznání podáno a daň či záloha na tuto daň uhrazena do 31. 8. 2020, jakožto i k prominutí zálohy na daň z příjmů splatné k 15. 6. 2020. V Poslanecké sněmovně i Senátu byl schválen vládní návrh zákona týkající se pozastavení povinnosti elektronicky evidovat tržby, a to po dobu stavu nouze a následujících třech měsíců. Vláda dále avizovala možné zavedení zpětného působení daňové ztráty, což by umožnilo uplatnění případné ztráty za letošní rok v základech daně za předcházející léta.

Odložení splátek úvěrů. Jedním z nástrojů podpory je i možnost odložení splátek úvěrů, včetně hypotečních, pro zaměstnance, OSVČ i malé podnikatele. Shodlo se na tom Prezidium České Bankovní Asociace, které vydalo doporučení k odložení splátek po dobu 3 měsíců. Toto opatření má mezi bankami širokou podporu, nicméně rozhodnutí, zda klientům s výpadkem příjmů v souvislosti s COVID-19 bude umožněn odklad splátek úvěru, závisí na rozhodnutí a podmínkách každé banky. Odklad splátek považuje za vhodný nástroj i ČNB. Konkrétní podoba a provedení opatření, kupř. otázka negativního zápisu odložení splátek do bankovního registru, je předmětem konzultací bank, ČBA a ČNB, vzhledem k tomu, že je potřeba postup bank sjednotit a nastavit jednotlivé procesy tak, aby postupy nebyly v rozporu se zákony a pravidly dohledu. Některé banky již začaly přijímat žádosti od klientů a tyto posuzují individuálně. Lze proto doporučit sledovat vždy podmínky a sdělení příslušné banky.

Zaměstnavatelé

Státní podpora. Za účelem podpory zaměstnavatelů byla schválena náhrada uznatelných nákladů zaměstnavatelů vzniklých po 1. 3. 2020. V případě, kdy byla karanténa zaměstnancům nařízena všeobecným lékařem ve spolupráci s krajskou hygienickou stanicí nebo opatřením učiněným orgánem ochrany veřejného zdraví v důsledku mimořádných opatření, hradí náhradu mzdy či platu zaměstnanců, která činí 60 % redukovaného průměrného výdělku, v plné výši stát. V případě uzavření provozu mají zaměstnanci nárok na náhradu mzdy či platu ve výši 100 % průměrného výdělku, z čehož 80 % hradí stát. V souvislosti s uzavřením škol připravila vláda mimořádný návrh zákona, jež schválila Poslanecká sněmovna i Senát, který prodlužuje vyplácení ošetřovného po dobu trvání mimořádného opatření vlády o zákazu školní docházky. Tento návrh rovněž mění maximální věkovou hranici dítěte pro přiznání nároku na ošetřovné, ošetřovné se bude nově vztahovat na péči o děti mladší 13 let a taktéž na zdravotně hendikepované osoby bez věkového omezení, pokud došlo k uzavření zařízení, ve kterých bylo o tyto osoby pečováno. Ošetřovné, dle schváleného vládního návrhu zákona, bude též vypláceno osobám samostatně výdělečně činným, kteří pečují o děti v rozmezí 6 až 13 let.

Bezpečnost zaměstnanců. Každý zaměstnavatel je povinen dbát na ochranu zdraví zaměstnanců. V tomto směru je tak v období pandemie třeba podniknout příslušné kroky. Lze doporučit minimalizovat pobyt v kanceláři a v maximální míře (v souladu s doporučením vlády) využít možností práce z domova. Dále doporučujeme pro pracovníky přicházejícími do kontaktu se zákazníky zavést ochranná opatření (plexisklo na recepci, bezkontaktní předávání pošty apod.).

Uzavření provozu. V případě subjektů, které uzavřely provozovny na základě mimořádných opatření vlády, se bude nejspíše jednat o překážky v práci na straně zaměstnavatele a zaměstnancům náleží náhrada mzdy ve výši 100% průměrného výdělku.

Pokles odbytu, omezená poptávka po poskytovaných službách. Pokud byl provoz omezen či úplně zastaven z důvodu nedostatečného odbytu či nepřímého dotčení pandemií, pak se jedná o částečnou nezaměstnanost. Zde je třeba se na náhradách dohodnout s odborovou organizací, pokud u zaměstnavatele působí. Náhrada mzdy či platu však musí činit nejméně 60 % průměrného výdělku.

Korporátní otázky

Konání valných hromad. V případě, že to umožňuje zakladatelské právní jednání, doporučujeme využít možnost konání valné hromady prostředky na dálku, např. přes internet. Další možností je využití hlasování *per rollam*, tedy zasláním návrhu rozhodnutí spolu s pozvánkou na valnou hromadu, společníci či akcionáři pak hlasují o návrhu korespondenčně. K tomu dodáváme, že rozhodování způsobem *per rollam* je možné, pouze pokud ho společenská smlouva společnosti s ručením omezeným nevyklučuje, respektive ho stanovy akciové společnosti připouští. Dále uvádíme, že zákonné povinnosti (mimo jiné stanovené např. zákonem o účetnictví) trvají i nadále a společnosti jsou i za současné situace povinny např. zveřejnit účetní závěrky za rok 2019. V souvislosti s nastalou situací a případným nekonáním valných hromad, respektive jejich konání v pozdějším termínu, upozorňujeme

i na další komplikace, které se týkají společností a jejich společníků či akcionářů, např. opožděná výplata zisku akcionářům (pokud by představenstvo navrhovalo výplatu zisku), opožděná výplata odměn členů orgánů, atd.

Transakce. V případě probíhajících transakcí je třeba posoudit, zda nastalá změna okolností neaktivuje některá ujednání, např. „*MAC (material adverse change) clause*“ převodních, akcionářských či jiných smluv. Zmíněné ujednání „*MAC clause*“ dává možnost kupujícímu nerealizovat domluvenou transakci, pokud před uzavřením transakce nastanou určité předem smluvené okolnosti. Nastalou změnu okolností je třeba posuzovat, ať už jde o smlouvy ve fázi po uzavření transakce (po closingu) či teprve ve fázi po podpisu smlouvy (po signingu).

Pokud řešíte některý z výše uvedených problémů nebo jakékoliv jiné otázky spojené se současnou situací, neváhejte se na nás prosím obrátit. Jsme tu pro Vás.

Erwin Hanslik MRICS

Partner, Taylor Wessing Praha & Brno

Tel: +420 224 81 92 16

e.hanslik@taylorwessing.com

© Taylor Wessing 2020

Údaje uvedené v tomto dokumentu jsou aktuální ke dni 25. 3. 2020. Považujte tento materiál pouze za informativní. Nejedná se o podklad ke konkrétním opatřením a nenahrazuje žádnou formu právního poradenství. Jakákoliv odpovědnost ze strany Taylor Wessing je v tomto případě zcela vyloučena. Velmi rádi Vám poskytneme bližší informace k Vaším jednotlivým specifickým dotazům.

[TaylorWessing](#)

e|n|w|c advokáti v.o.s., CZ-110 11 Praha 1, U Prašné brány 1

